

شناسائی ویروس کوتولگی بوته انبوه گوجه فرنگی در گیاه شمعدانی در استان مرکزی

افشین حسنی مهربان^۱، نوح شهرآئین^۲

۱- بخش تحقیقات آفات و بیماریهای گیاهی، مرکز تحقیقات کشاورزی استان مرکزی، اراک

۲- بخش تحقیقات ویروس شناسی و بیماریهای ویروسی گیاهان، موسسه تحقیقات آفات و بیماریهای

گیاهی، تهران

طی زمستان ۱۳۷۸ یک بیماری با علائم لکه‌های زرد ستاره‌ای همراه با نقاط قهوه‌ای و پیچیدگی در برگهای جوان بوته‌های شمعدانی (*Pelargonium × hortorum*) در تعدادی از گلخانه‌های منطقه محلات دیده شد. علائم یاد شده در برگهای تشکیل شده این گیاهان در تابستان سال بعد مشاهده نگردید. عصاره گیاهی در دو حجم بافر فسفات ۱/۰ مولار با اسیدیته ۷ حاوی ۲/۰ درصد سولفیت سدیم و ۵/۰ مولار پلی وینیل پیرولیدون تهیه شد و روی گیاهان آزمون *Gomphrena globosa* و *C. quinoa, amaranthicolor Chenopodium* بطور مکانیکی مایه زنی گردید. در این گیاهان به ترتیب علائم لکه‌های موضعی کلروتیک، لکه‌های موضعی و سیستمیک کلروتیک و لکه‌های حلقوی سفید با حاشیه قرمز ایجاد گردید. بررسی میکروسکوپی با الکترون و استفاده از برگ *C. quinoa* آلوده به روش (leaf-dip) و رنگ‌آمیزی منفی با ۱ درصد استات اورانیل، نمایانگر وجود پیکره‌های جور قطر (isometric) در آماده گیاه آلوده بود. بر اساس نتایج گیاهان آزمون و مشاهده پیکره‌های ویروسی با استفاده از الکترون میکروسکوپ الکترونی، ویروس (tomato bushy stunt virus = TBSV) در گیاهان شمعدانی منطقه شناسائی گردید. این اولین گزارش از وقوع TBSV در استان مرکزی میباشد.